

razvidim, da vas motim v silnem in važnem poslu. Toda naj se vam tudi zamerim, — reč, ki me k vam pripelje, je prevelike važnosti in tako nujna, da bom svoje poročilo skrčil, kolikor se dá, kajti tu je škoda za vsako minuto, ki bi se potratila z nepotrebim besedovanjem.“

Ta odločnost in preplašenost trgovca tudi mene osupne; tedaj ga povabim, naj pové, kaj ga je k meni pripeljalo.

„Bom!“ — odgovorí, ko je sedel. „Le to naj še naprej povem, da bi se moje naznanilo ne obesilo na véliki zvon. Potrebo tega boste sami sprevideli, ko vam bom vse povedal.“

Jaz ga v tem obziru pomirim in tako prične:

„Zvedite tedaj: Moje kupčije glavni blagajničar je zginil in ž njim nič manj ko 300.000 gold.“

„Ni mogoče!“ se začudim jaz in vprem svoje oči v trgovca.

„Mogoče, da! prav mogoče je bilo, vsaj se je zgodilo.“

„Kako je mogel uiti s tako velikim zneskom?“

„Na to se je moral že dolgo pripravljati, sicer bi mu ne bilo mogoče zginiti s takim zneskom, da bi jaz tega ne bil zapazil teden dni.“

„Teden dni je že, kar je pobegnil?“

„Ravno danes!“

„Kako je bilo to mogoče? Saj mora vsak dan biti na svojem mestu. In če ga ni, saj ga morate brž pogrešiti!“

„Gotovo! Toda naj vam na kratko vse razložim. Doiti mi je imelo od treh trgovinskih hiš pred tednom dni vsega skup 300.000 gold. Mesto denarja dobim po pošti naznanilo, da zarad nepričakovanih zaprek omenjeni veči trgovci skoro o tem obroku ne morejo plačati in prosijo za nov obrok le enega meseca. Jaz poznam njihovo poštenost, zato jim nisem hotel delati zadreg in jim podaljšal obrok za plačanje, kar sem vsakemu posebej dal pismeno naznaniti.“

„Za vse to je vaš blagajnik vedel, se vé da!“ opomnim jaz vmes.

„Vedel, ker je lahko pregledoval bukvovodjeve knjige, kjer se vse zapisuje, kar imamo dobiti in plačati. Tisti dan, to je, danes teden, mi pokaže blagajnik telegram, ki ga kliče k smrtni postelji matere bivajoče v T., dva dni daleč od tod, ter prosi za tri ali štiri dni odpusta. Jaz mu dovolim teden dni, naj opravi svoje otroške dolžnosti. Na to odide izročivši mi ključče od blagajnice, v kateri je bilo — tega sem se prepričal — vse v najlepšem redu.“

„Kako pa ste prišli na sled hudodelstva?“

„Po naključji, sicer bi še danes pričakoval svojega blagajnika nazaj. Sinoči sedim v gledišči v svoji loži. Med igro me pride obiskat blagajnik narodne banke, moj sošolec in prijatelj. V pogovoru omeni, naj bi s prijaznosti do njega, kedar dobim nakaznice na večje zneske do banke, to njemu prej naznanil, da ne bo z gotovim denarjem prišel v tako zadrego, kakor pretekli teden, ko je bil prisiljen od druge banke si izposoditi 100 000 gold., katerih mu je do zneska 300.000 gold. v gotovini manjkalo. Jaz sprva mislim, da se norčuje z mano, in mu to tudi smeļjaje se povem. Na to mi pa razloži reč bolj na tanko in tako izvem, da je moj blagajnik prinesel danes teden zjutraj tri nakaznice bankinih podružnic do glavne podružnice v skupnem znesku 300.000 gold. s prošnjo, da se brž izplačajo, ker ima gospod — namreč jaz — še isti dan izdatne svote izplačati. Ker je bil moj blagajnik, ki je imel skoro vsak dan v banki kaj denarja oddati ali sprejeti, že več let tam dobro poznana oseba, mu je bankini bla-

gajnik izplačal onih 300.000 gold., na katere so mu tri hiše po podružnicah nakaznice poslale.“

„Skoro neverjetno!“ poprimem jaz besedo, ko si trgovec briše potni obraz in si nekoliko oddahne. „Kako je mogel vaš blagajnik dobiti v roke one nakaznice, ne da bi bili vi za to vedeli? Kdo odpira pisma, v katerih so nakaznice?“

„Vedno jaz sam, ker prihajajo rekomandirana.“

„Ali ne pridejo prej nikomur v roke?“

„Nikomur, ker jih pismonoša vedno le meni donša. Jaz jih odpiram in če so menjice ali nakaznice v njih, potem grem zamenjat jih ali sam, ali pa pošljem svojega blagajnika.“

„Tedaj pisem z omenjenimi nakaznicami niste vi dobili?“

„Se vé, da ne! Kakor sem rekel, dobil sem namesto pričakovanih nakaznic od vseh treh trgovcev pismene prošnje za podaljšanje obroka.“

„Ali so vaši pismeni odgovori došli dotičnim trgovcem?“

„Tu imam tri telegrafične odgovore, da jim niso došli.“

„Ali se je vaš blagajnik res podal k materi za smrt bolni?“

„Ne! tu je četrti telegram, iz katerega je razvideti, da je mati njegova že tri leta mrtva.“

„Koliko časa je že vaš blagajnik pri vas in kako se piše?“

„Bernard Spitler je že pri meni šesto leto?“

„Je li bil do sedaj zvest?“

„Zvest in natančen do krajcarja. Jaz bi mu bil zaupal vse svoje premoženje, če bi bilo treba.“

„Kam je po vaših mislih pobegnil z denarjem?“

„Gotovo bo skušal uiti v Ameriko. Ker je že teden dni na poti, bi utegnil biti že na morji, in potem je premoženje moje zgubljeno, jaz popolnoma pokopan.“

„Pokopan? Saj je to le en del vašega premoženja! To vas, dasiravno je zguba občutljiva, vendar še ne bo spravilo na kant.“

„Utegne me spraviti! Ravno zdaj imam večja plačila in če se zvé, da sem za tolik znesek okraden, bodo vsi, vsi, s katerimi imam trgovsko zvezo, od vseh strani pritisnili in tirjali denar. Saj veste, kako je! Če človek premore tisuč goldinarjev, pa je dolžan le sto goldinarjev, in nima isti hip toliko gotovine, da bi ta znesek plačal — brž, ko se zvé, da ni mogel plačati, se razširja glas, da je ob vse, in če gre potem k najboljšemu prijatelju na posodo iskat sto goldinarjev, da bi plačal nadležnega upnika, ne dobi jih. Ta pa zdaj še le prav sili in če pride tisuč goldinarjev vredno premoženje do prodaje, šlo bo komaj za tri sto goldinarjev ali še niže in posestnik, ki ima tisoč goldinarjev premoženja, pride zavoljo sto goldinarjev ob vse. Jaz mislim, da vam je to jasno.“

Jaz popolnoma sprevidim, da ima prav, a to spoznanje me spravi v še večje zadrege. Tedaj prašam:

„To je že res! A kako bi se mogla vršiti preiskava, kako bi se dalo pozvedovati za hudodelnikom, pa prikrivati hudodelstvo?“

(Dalje prihodnjič.)

Smešnica.

V Mihiganu v Ameriki je nekdo po časnikih razglašal, da dober svét vé ljudém, katerim hude sanje nemirne noči delajo, in da to skrivnost razodene vsacemu, kdor mu pošlje 1 dolár. Obrnilo se je zategadel več takih ljudi do njega, katerim so hude sanje motile spanje. In dobili so ta-le odgovor: „Ne pojte spat“.